

Natuurtoets Schreursmaat 1Westerbork

Ten behoeve van een bestemmingsplanwijziging

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN

projectnummer Booij 01

18 juni 2022

Auteur:

Eddie van Marum

Opdrachtgever:

R.H.J. Booij

Elperstraat 1

Westerbork

1 Aanleiding

1.1 Inleiding

De heer Booij is voornemens om aan de Schreursmaat 1 te Westerbork een aantal woningen te realiseren op het terrein van een voormalige rioolwaterzuivering.

De ontwikkeling is in het huidige bestemmingsplan niet toegestaan. Om deze reden wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

In onderstaande figuur 1.1 staan de locatie en de functie binnen het vigerende bestemmingsplan aangegeven.

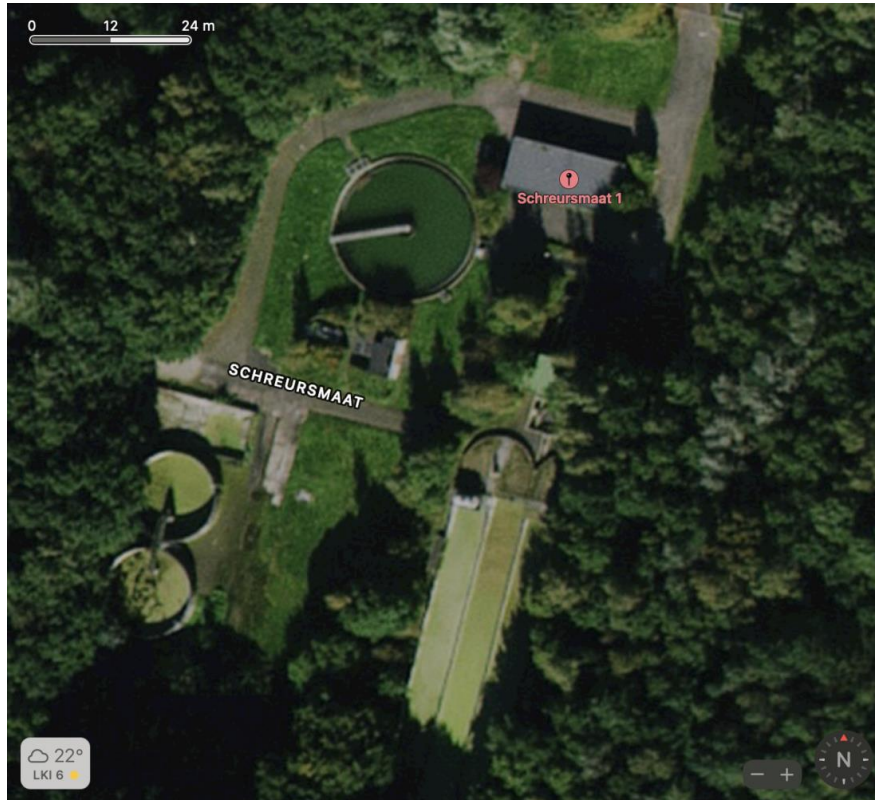
Figuur 1.1 Bron: Planviewer gemeente Westerbork

Ruimtelijke plannen, zoals een wijziging van het bestemmingsplan, dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving. Er dient onderzocht te worden of het plan effect heeft op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming; Wnb en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven en wordt antwoord gegeven of het plan uitvoerbaar is.

1.2 Planvoornemen

De initiatiefnemer is voornemens een tweetal woningen te bouwen op het terrein van een voormalige waterzuivering. De bestaande gebouwen en objecten moeten hiervoor gesaneerd worden en het terrein moet bouwrijp gemaakt worden.

Hieronder is op figuur 1.2 de huidige situatie op luchtfoto zichtbaar.

Figuur 1.2 Bron: IMac Kaarten

Zie Figuur 1.3 voor een globale impressie van het voornemen.

1.3 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van deze Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden met het voorgenomen plan met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland; NNN) en het bepalen of het plan uitvoerbaar is.

De vragen of voor de uitvoering van het bestemmingsplan een vrijstelling geldt, dan wel een ontheffing of vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig is en zo ja, of deze ontheffing of vergunning kan worden verleend, komt in beginsel pas aan de orde in een procedure op grond van de Wet natuurbescherming. Echter, deze vragen zijn ook relevant voor het bestemmingsplan omdat in deze Natuurtoets wordt beoordeeld of ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan het op voorhand in redelijkheid duidelijk is dat de Wet natuurbescherming niet de uitvoerbaarheid van het plan in de weg zal staan. Het bestemmingsplan kan pas worden vastgesteld nadat uit een Natuurtoets duidelijk is

geworden of voor de activiteiten die volgen uit deze vaststelling de mogelijkheid bestaat tot het verkrijgen van een ontheffing of vergunning.

De volgende onderzoeksvragen zijn van toepassing:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van het plan? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling die mogelijk gemaakt worden door het plan effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het plan uitvoerbaar en zijn, zo nodig, aanvullende voorwaarden in het plan aan de orde?
- Komen in de beïnvloedingszone van het plangebied beschermde natuurgebieden (NNN en/of Natura 2000) voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een compensatieplan opgesteld te worden of zijn andere vervolgstappen aan de orde?

Wettelijk kader Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving. Toch wordt die bescherming, minstens globaal, meegenomen in de onderliggende natuurtoets.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat alle provincies en het Rijk de voorheen geldende "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012" aanhouden en blijven hanteren in de Wet natuurbescherming. Bij voorliggende toetsing is ervan uitgegaan dat de lijst gehanteerd blijft en dat de nesten een jaarrond beschermde status houden. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1t/m4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te

storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en onwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen een of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

Gebiedsbescherming

Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en / of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden; de Natura 2000-gebieden maken daar deel van uit. Naast de Natura 2000-gebieden bevat het NNN ook overige leefgebieden van soorten en – om isolatie te voorkomen – gebieden die een verbinding vormen tussen natuurgebieden. Het NNN is onderdeel van het actieve beleid om bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen en te houden. De natuurgebieden die behoren tot het NNN alsmede hun gestelde functies worden planologisch beschermd, hier geldt het ‘nee, tenzij’- principe. De planologische bescherming betekent in het kort dat geen nieuwe bestemmingen worden toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting van de oppervlakte, de kwaliteit en de samenhang van het NNN. Hieraan wordt getoetst bij de verlening van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

1.4 Scope van de natuurtoets

Deze natuurtoets is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande werkzaamheden, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de Wet natuurbescherming.

De raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, Ecologische Hoofdstructuur) zijn globaal bepaald maar worden, indien een verdere toetsing benodigd is, niet verder uitgewerkt in dit document.

Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en uitvoering van de maatregelen meerdere jaren wordt, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de natuurtoets wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Veldbezoek

Het eerste veldbezoek is afgelegd door E. Van Marum op 2 mei. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitats en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Bureaustudie

Vervolgens is voor het verkrijgen van optimaal ecologisch inzicht in het plangebied een bureaustudie opgestart waarbij de verschillende gegevensbronnen worden geraadpleegd. Dit kunnen bronnen zijn als recente verspreidingsatlassen van soorten, gebiedsbeschrijvingen, openbare ecologische verslagen, en data vanuit de NDFF. Ook gesprekken met gebieds- en soortenexperts kunnen in de bureaustudie betrokken worden. Alle voor deze natuurtoets gebruikte bronnen zijn, achteraan in dit rapport, in de “Geraadpleegde bronnen”-lijst opgenomen.

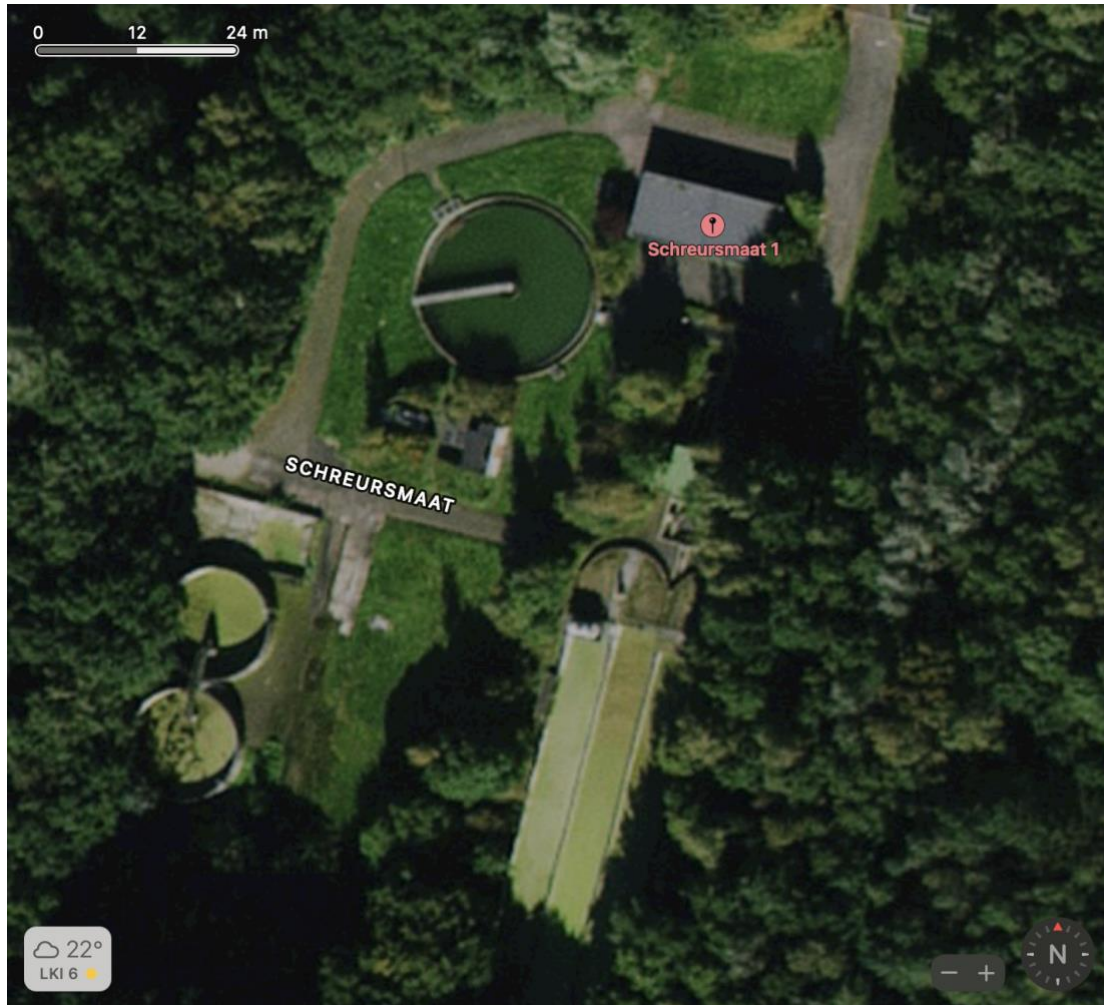
Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande ingreep en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaan worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennis hiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de werkzaamheden conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

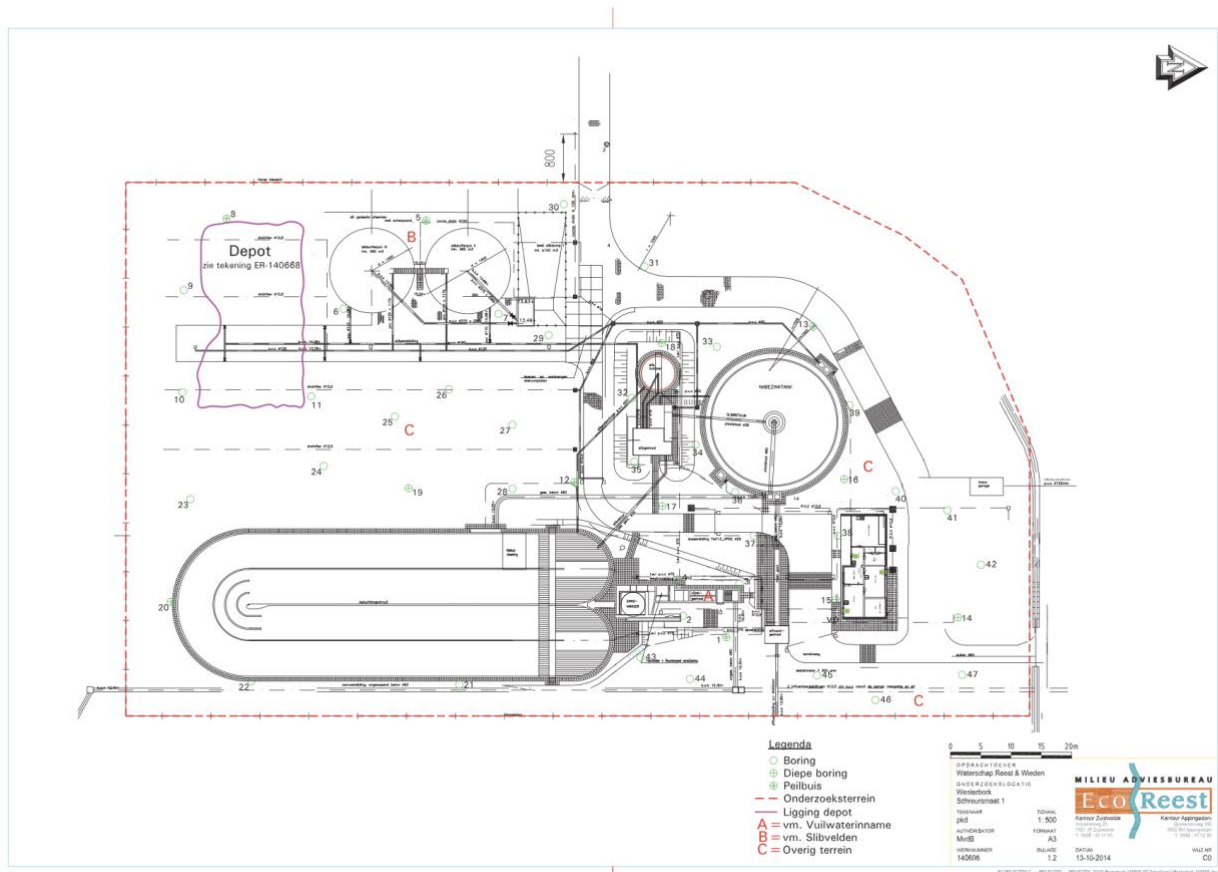
2.1 Locatie

Het perceel van de heer Booij is gelegen aan de Schreursmaat 1 in Westerbork en betreft een voormalige waterzuiveringsinstallatie.

Figuur 2.1 Luchtfoto locatie (bron Imap Kaarten)

Op de onderstaande figuur 2.2 is een bouwtekening te zien met alle installaties die op het terrein aanwezig zijn.

Figuur 2.2 (verkennend bodemonderzoek Schreursmaat 1 te Westerborg (projectnummer: 140606) Milieu adviesbureau ECO REEST)

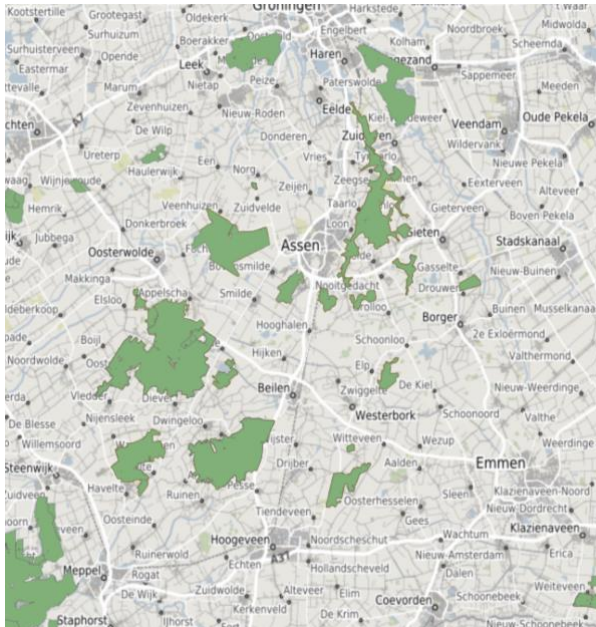
Alle bestaande gebouwen en kunstwerken worden gesaneerd en het terrein wordt bouwrijp gemaakt voor de bouw van 2woningen.

Een deel van de begroeiing verdwijnt en een deel van de begroeiing blijft bestaan.

3 Raakvlakken met gebiedsbescherming

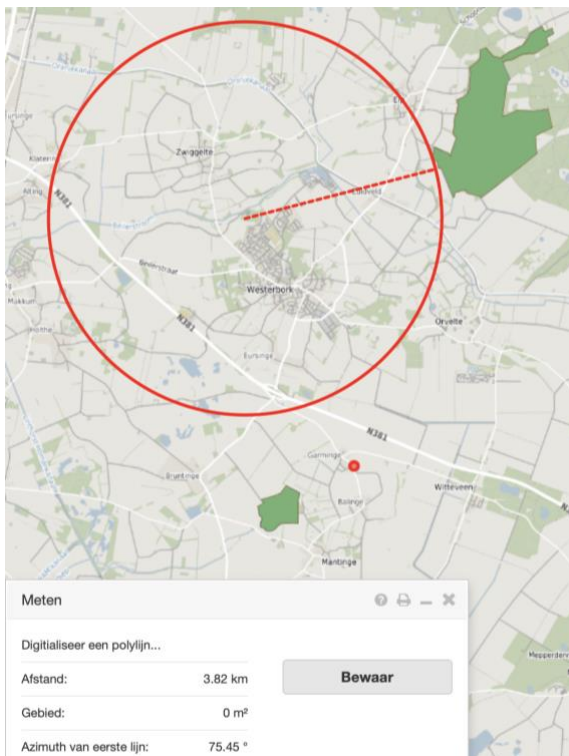
3.1 Natura 2000

Hieronder staan de N2000 gebieden en de afstand tot de dichtstbijzijnde N2000 gebieden het Elperstroomgebied en het Mantingerveld.

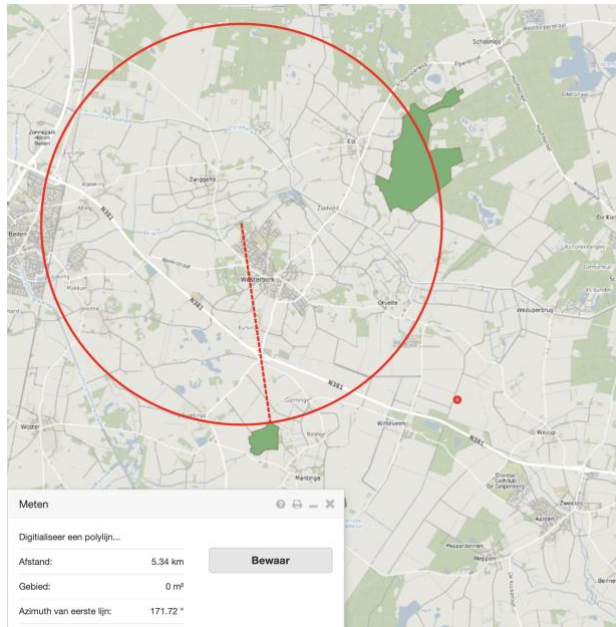
Natura 2000 gebieden Drenthe (Bron Geoportaal Drenthe)

De voorgenenomen plannen hebben geen effect op de doelstellingen van deze N2000 gebieden. Voor de geplande ingreep is een voorttoetsing aan de gebiedsbescherming vanuit Natuurbeschermingswet daarom niet aan de orde.

Elperstroomgebied (Bron Geoportaal Drenthe)

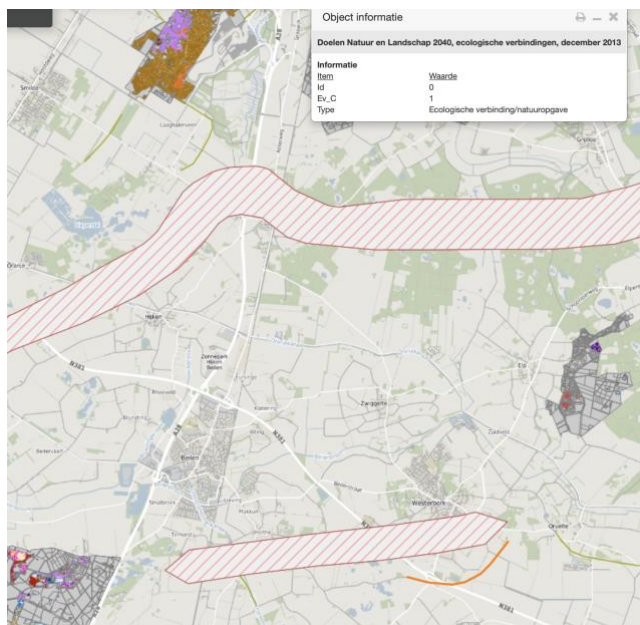

Elperstroomgebied (Bron Geoportaal Drenthe)

3.2 Ecologisch Hoofdstructuur (EHS)

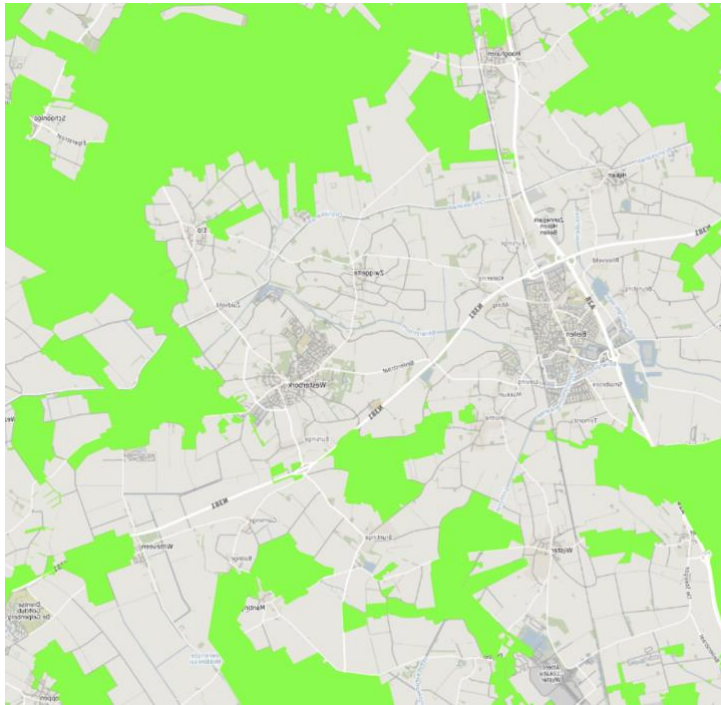
Het plangebied ligt niet in de Ecologische Hoofd Structuur en ook niet in de te plannen maatregelen. Ook hier zijn geen conflicterende belangen. Toetsing aan de EHS is dus niet aan de orde.

Ecologische verbindingzones (Bron Geoportaal Drenthe)

3.2 Natuur Netwerk Nederland (NNN)

Het plangebied ligt buiten het NNN gebied en de werkzaamheden hebben daar ook geen invloed op.

NNN gebieden (Bron Geoportaal Drenthe)

4 Resultaten veldbezoek en bureaustudie

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

1. 4.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 15 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 t/m 4 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze worden apart behandeld onder 4.1: "Jaarrond beschermd".

Daarnaast zijn van 34 vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd als hier een zwaarwegende ecologische reden voor is. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 5 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten worden mee behandeld onder 4.1 "Vogels, overige vogelsoorten".

Jaarrond beschermd

Er zijn tijdens het veldbezoek geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen op het terrein en in de nabije omgeving. In de gebouwen en kunstwerken zijn ook geen jaarrond beschermde vogelnesten gevonden. Tijdens de bureaustudie werd een roepende kleine bonte specht gevonden in de database, deze werd door mij niet aangetroffen noch gehoord.

Vogels - overige soorten

Er zijn tijdens het veldbezoeken meerdere vogelsoorten aangetroffen, zoals ekster, Vlaamse gaai, merel, winterkoning en roodborst. Er kunnen meerdere soorten vogels tot broeden komen in de bosschages dit gebied. Geen van deze vogels hebben jaarrond beschermde nesten. In het gebouw waarvan de ramen kapot zijn geslagen zaten tijdens het veldbezoek een nest van een merel en een nest van een winterkoning tussen het dak en het plafond.

2. 4.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen voor drie doeleinden gebruik maken van een plangebied. Er kunnen zich geschikte verblijfplaatsen bevinden binnen een gebied, welke tijdens 1 of meerdere seizoenen actief gebruikt kunnen worden door vleermuizen, te weten tijdens de zomer-, kraam-, paar- en/of winterperiode. Deze verblijven kunnen gebruikt worden als schuil- en rustplaats, als kraamkamer, voor de paring en/of voor de overwintering.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor het bereiken van hun foerageergebieden vanuit hun verblijven, en, sommige soorten, voor de jaarlijkse trek naar

winterrustgebieden, en naar zomerhabitat. Lijnvormige elementen zoals bomen, dijken en watergangen worden gevolgd en onthouden. Zij vormen voor de vleermuizen een vaste route. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiele) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Vleermuizen kunnen foerageergebieden hebben in een plangebied. Dit wil zeggen, vleermuizen komen via vaste routes naar het plangebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op muggen en nachtvlinders. Het plaatsen van verlichting in foerageergebied kan een versturende werking hebben op de functionaliteit hiervan.

Het verwijderen van elementen uit een plangebied kan een negatief effect hebben op de geschiktheid van een naastgelegen verblijf, omdat het microklimaat binnen dat verblijf erdoor kan veranderen.

Verblijven

Er worden voor de geplande aanpassingen gebouwen en werken gesloopt, of anders aangetast, die als verblijf kunnen dienen voor gebouwbewonende soorten. Het gebouw met de schakelkasten heeft geen spouwmuren en is onderzocht op de aanwezigheid van vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen. Het pompgebouwtje is wel een gebouw dat potentie leek te hebben, maar ook hier zijn geen vleermuizen aangetroffen. Er worden geen bomen gekapt, of anders aangetast, die als verblijf kunnen dienen voor boombewonende soorten. De bomen langs het gemeentelijke pad zijn beoordeeld en bevatten geen geschikte holtes, waarmee verblijfplaatsen binnen de aan te tasten elementen in het plangebied kunnen worden uitgesloten.

Vliegroutes

In de directe omgeving van het plangebied worden vleermuisverblijven verwacht, waarmee gebruik van elementen binnen het plangebied als vliegroute potentieel is. Er worden mijns inziens geen bomen gekapt, of andere objecten verwijderd die ondersteuning kunnen geven aan potentieel bestaande vliegroutes. Lijnvormige elementen rondom het plangebied, de bosranden dienen als potentieel bruikbare vliegroutes te worden aangemerkt, waarvoor geldt dat rekening moet worden gehouden met het gebruik van lichtvoering (zie 5.2).

Foerageergebied

De bomen langs de gemeentelijke weg, evenals het gehele plangebied kunnen als foerageergebied gebruikt worden door meerdere soorten vleermuizen. In de omgeving zijn soorten bekend als gewone- en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis.

3. 4.3 Overige zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn in de omgeving van het plangebied aangetroffen: sporen van ree. Een verblijf van een steenmarter (artikel 3.10) is niet aangetroffen, maar de steenmarter kan wel foeragerend worden verwacht. Daarnaast kunnen in het gebied verblijfplaatsen en jachtgebieden voorkomen van de kleinere marterachtigen: bunzing, hermelijn en wezel (allen artikel 3.10, vrijgesteld). Als kleine marterspecialist heb ik hier tijdens het veldbezoek bijzondere aandacht aan gegeven en heb geen

sporen aangetroffen die duiden op een verblijf. Voorts kunnen vos, haas, konijn, huisspitsmuis, gewone bosspitsmuis en bosmuis (allen artikel 3.10) voorkomen. Eekhoorn is mogelijk in het bos buiten het plangebied. Het voorkomen van beschermde overige zoogdieren kan op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding uitgesloten worden. Voor algemene soorten zoals de mol en egel geldt een zorgplicht.

4. **4.4 Reptielen, amfibieën en vissen**

Reptielen

Het voorkomen van reptielen kan op basis van de habitat en de bekende verspreiding uitgesloten worden.

Amfibieën

De bassins van de waterzuivering kunnen potentieel algemene soorten als groene kikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander bevatten. Voor deze soorten is het plangebied geen zeer geschikt voortplantings-, leef en overwinteringsgebied. Het kan echter wel voorkomen dat ze zich na het stilleggen van de zuivering gevestigd hebben. Tijdens het veldbezoek zijn de soorten niet aangetroffen maar dit punt verdient de aandacht alvorens er gesloopt wordt.

Vissen

Er liggen geen watergangen in het plangebied waarmee negatieve effecten op vissen kunnen worden uitgesloten. Ook hier geldt dat de bassins mogelijk na het stilleggen van de zuivering vestiging heeft plaatsgevonden.

5. **4.5 Ongewervelden**

Er komen meerdere algemene soorten vlinders, libellen en kevers voor in het gebied. Het voorkomen van beschermde ongewervelden kan op basis van de aanwezige habitats en de bekende verspreiding uitgesloten worden. De bouwplannen zetten geen druk op deze soorten omdat er relatief veel uitwijkmogelijkheid rondom is en een groot deel van het terrein blijft onbebouwd.

6. **4.6 Vaatplanten**

Het voorkomen van beschermde vaatplanten op dit industrieterrein kan op basis van de aanwezige habitats, de bekende verspreiding en veldbezoek uitgesloten worden.

5 Effecten en gevolgen

1. 5.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 4) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Soortgroep	Soort(en)	Aanwezig
Vogels	broedvogels	potentieel
Vleermuizen	foerageergebied	potentieel
Amfibiëen/vissen	Kunstmatige leefomgeving	potentieel

tabel 1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden.

2. 5.2 Effecten op in het plangebied aanwezige flora en fauna

Broedvogels

Er zijn binnen het plangebied zelf alleen in het schakelgebouw nesten gevonden van merel en winterkoning, verder zijn geen nesten gevonden maar deze kunnen wel worden wel verwacht in het vogelbroedseizoen. Daarbij moet met name gedacht worden aan het schakelgebouw en in de bosschages en in de bomen binnen en buiten het hek.

Het broedseizoen loopt ongeveer van half maart tot half juli, maar de daadwerkelijke periode is afhankelijk van het weer en de soort. De Wet natuurbescherming schrijft geen datumgrenzen voor, de genoemde data zijn globaal. Ieder broedgeval is beschermd; nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, zal gewacht moeten worden totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken.

Vanuit de planning is nog onbekend of de uitvoering van sloop van de opstallen en kunstwerken en de bouw van de woningen binnen of buiten het vogelbroedseizoen valt. De werkzaamheden kunnen daardoor verstorend zijn voor broedende vogels. Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en redelijkerwijs kan worden aangenomen dat door deze werkzaamheden geen vogels

tot broeden zijn gekomen, is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken. Als de werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd worden dient men met mitigerende maatregelen het broeden van vogels op of nabij de plangebieden te voorkomen. Als de werkzaamheden binnen het broedseizoen uitgevoerd worden kan ecologische controle tijdens de werkzaamheden waarborgen dat er geen broedgevallen verstoord worden. Deze maatregelen staan omschreven in paragraaf 6.1.

Vleermuizen

Er worden geen verblijven in het gebied verwacht die een negatief effect zullen ondervinden van de geplande ingrepen. Er zullen echter wel verblijven aanwezig zijn in de (ruime) omgeving.

Vliegroutes van verstoringgevoelige soorten vleermuizen worden niet verwacht, maar er zullen wel vliegroutes aanwezig zijn van soorten die bomen volgen; zoals de bomen langs het gemeentelijke weg en buiten het hek. Het is wel belangrijk dat deze als potentiële vliegroute gemarkeerde elementen niet geblokkeerd of verlicht zijn in de periode tussen een uur voor zonsondergang, en een half uur na zonsopkomst. Dit geldt zowel tijdens de uitvoering van de maatregelen als daarna. Beveiligings- of werkverlichting en verlichting bij de sleufsilo kunnen de mogelijke functionaliteit als vliegroutes ongeschikt maken.

Het gebruik van het gebied door foeragerende vleermuizen is zeer waarschijnlijk. Het gebied zal dan ook in zijn geheel als foerageergebied moeten worden aangemerkt. Beveiligings- of werkverlichting en verlichting tijdens en na realisatie verlagen de potentie als foerageergebied, maar er is afdoende alternatief foerageergebied aanwezig.

Vleermuizen zijn gevoelig voor verlichting op verblijven, vliegroutes en foerageergebied. Eventuele overlast door verlichting is te mitigeren door de verlichting af te draaien van potentiële verblijven, vliegroutes en/of foerageergebied en/of door amberkleurige verlichting te gebruiken. Zie paragraaf 6.2.

Amfibieën

In de bassins kunnen zich amfibieën gevestigd hebben, hier moet bij het leegmaken voorafgaande aan de sloop rekening mee gehouden worden. Eventuele aanwezige dieren kunnen verzameld en afgevangen worden en in de sloot rondom het plangebied weer uitgezet worden.

Amfibieën

In de bassins kunnen zich amfibieën gevestigd hebben, hier moet bij het leegmaken voorafgaande aan de sloop rekening mee gehouden worden. Eventuele aanwezige dieren kunnen verzameld en afgevangen worden en in de sloot rondom het plangebied weer uitgezet worden.

Vissen

In de bassins kunnen zich vissen gevestigd hebben, hier moet bij het leegmaken voorafgaande aan de sloop rekening mee gehouden worden. Eventuele aanwezige

dieren kunnen verzameld en afgevangen worden en in de sloot rondom het plangebied weer uitgezet worden.

6 Vervolgmaatregelen

In dit hoofdstuk worden de vervolgmaatregelen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 5 is bepaald dat deze mogelijk een effect kunnen ondervinden van de geplande ingreep. Deze vervolgmaatregel kan bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgmaatregel kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een lijst met mitigerende maatregelen staan aangegeven, waarbij de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing. Indien de ingreep zonder enig nader onderzoek, mitigatie of ontheffingsaanvraag uitgevoerd kan worden, wordt dat in dit hoofdstuk vermeld.

Soortgroep	Soort(en)	Aanwezig	Vervolgactie
Vogels	broedvogels	potentieel	mitigatie, zie 6.1
Vleermuizen	foerageergebied	potentieel	mitigatie, zie 6.2
Amfibiëen/vissen	Kunstmatige leefomgeving	potentieel	mitigatie, zie 6.3

tabel 2. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is.

6.1 Broedvogels; mitigatie

Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd hoeft geen rekening gehouden te worden met mitigerende maatregelen ten behoeve van vogels.

Als de werkzaamheden toch in het broedseizoen uitgevoerd moeten worden dient men met mitigerende maatregelen het broeden van vogels op of nabij de plangebieden te voorkomen.

Als er toch vogels in of nabij het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden tot dat de jongen zijn uitgevlogen. Voor de wet is er geen verschil tussen broedvogels gemaakt. Alle broedvogels zijn beschermd gedurende de voortplantingsperiode. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Wel is het toegestaan om maatregelen te nemen waarmee het gebied tijdelijk ongeschikt wordt als broedgebied voor vogels.

Om verstoring zoveel mogelijk te beperken worden de volgende maatregelen voorgesteld:

1. Werken buiten het broedseizoen; of als dit niet mogelijk is:
2. Als er struiken verwijderd moeten worden om de werkstrook vrij te maken, moeten deze liefst weggehaald worden buiten het vogelbroedseizoen.
3. Het plangebied en ruime omgeving hiervan benodigd voor de werkzaamheden ruim voor het broedseizoen ongeschikt maken en houden voor broedende vogels, mogelijk door personele verstoring en/of het ophangen van linten.
4. Het plafond in het schakelhuis verwijderen na het broedseizoen.
5. Het dak verwijderen van het pomphuis

Als toch broedgevallen optreden, dient bij het uitvoeren van de werkzaamheden zoveel afstand gehouden te worden, dat geen verstoring optreedt. Deze afstand wordt door een, ter zake kundige, ecooloog vastgesteld.

Reguliere veldcontroles kunnen het moment bepalen wanneer er geen broedgevallen meer aanwezig zijn die gehinderd worden door (delen van) de werkzaamheden. Hierbij kan de begeleidende ecooloog een (deel)gebied vrijgeven.

6.2 Vleermuizen; mitigatie

De omgeving van de werkzaamheden kan in gebruik zijn als vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen. Er moet tijdens én na de werkzaamheden rekening gehouden worden met het vermijden van extra lichtoverlast op potentiële foerageergebieden en vliegroutes.

Indien er licht gevoerd wordt na zonsondergang en voor zonsopkomst moet:

1. Extra lichtoverlast tijdens de werkzaamheden moet worden voorkomen door het licht weg te draaien van de waterpartijen en –gangen, en bomen. Dit kan ook worden gerealiseerd door amberkleurige verlichting te voeren in plaats van wit- of groen licht.
2. Er mag ook na de bouw van de woningen geen extra verlichting gevoerd worden die op de bomen of andere potentiële vliegroutes schijnt.

6.3 Amfibieën/vissen; mitigatie

De potentieel aanwezige amfibieën en vissen in de bassins kunnen afgevangen worden en verplaatst naar de sloot aan de noordzijde.

7 Conclusies

De opdrachtgever heeft 2 plannen. Op korte termijn betreft dat het slopen van het gebouw en de opstallen en installaties. Daarnaast wil de opdrachtgever, op termijn, twee woningen bouwen. De beoordeling in deze natuurtoets is een momentopname en volledig geldig voor het plan voor de mits dit binnen een jaar uitgevoerd gaat worden na deze toetsing. De beoordeling heeft een beperkte houdbaarheid. Als de realisatie van die plannen jaren vertraging oploopt, kan een update van deze natuurtoets voor die plannen noodzakelijk zijn.

Wet natuurbescherming (Wnb)

Een ontheffing vanuit zowel de gebieds- als de soortenbescherming, vanuit de Wet natuurbescherming, is niet benodigd. Er zijn mitigerende maatregelen van toepassing voor broedvogels en vleermuizen. De zorgplicht geldt altijd; zorgvuldig handelen met betrekking tot flora en fauna geldt voor alle soorten, ook voor niet beschermde soorten die in dit rapport niet specifiek behandeld zijn.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Voor de geplande ingreep is een toetsing aan de Ecologische hoofdstructuur (EHS) niet aan de orde.

Natuur Netwerk Nederland

Voor de geplande ingreep is hiervoor geen aanleiding tot actie.

Geraadpleegde bronnen

Geoportaal Drenthe

Nationale Databank Flora en Fauna

Planviewer gemeente Westerbork

IMac kaarten

Wet Natuurbescherming

Natura 2000.nl

Bij12.nl

Natura 2000 beheerplan Elperstroom (28)

Natura 2000 beheerplan Mantingerbos

Zoogdieratlas van Nederland

Vogelatlas van Nederland

Flora van Nederland

Rvo.nl

Lijst beschermde soorten WNB ecologica.eu